RÁCZ LAJOS:

Kétezer kilométer A ROMÁN NÉPKÖZTÁRSASÁGBAN

3. Bukarest nem a Balkán Párizsa többé

Balkán Párizsa — volt ebben a jelzőben lekicsinylés, a fényes francia főváros majmolásának lenézése. Ezt a kifejezést nem a román büszkeség szülte, hanem a Nyugat adta ezt a jelzőt, mivel a román földesúri-burzsoá osztály Párizst majmolta, ahogy akkoriban mondták: »francia orientációjú volt«. Így aztán Bukaresten tényleg látszott a múltban bizonyos franciás utánzás. Nos, miért mondom én, hogy Bukarest nem a Balkán Párizsa többé? Azért, mert a román fővárosnak mindinkább kialakul sajátos, nemzeti arculata, amely a román építőművészetben gyökerezik, de emellett modern is.

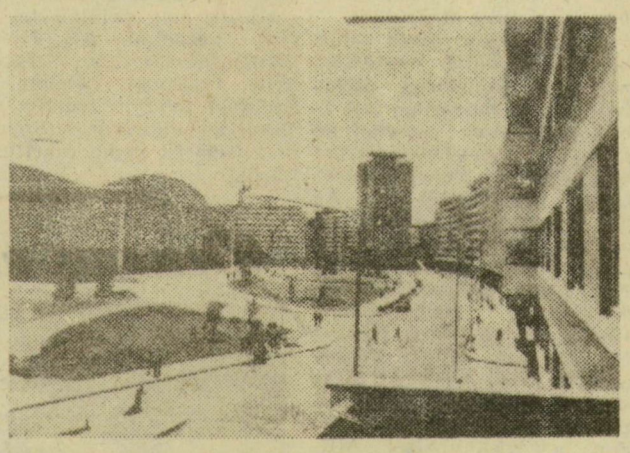

A bukaresti Köztársaság tér

A monda szerint Bukarest nevét a városalapító Bucur pásztortól kapta. Ha igaz ez, ha nem, tény, hogy ma világváros Bukarest. Nem könnyű az olvasó elé idézni ezt a várost. Budapesthez nem hasonlítható, csupán annyit mondani, hogy gyorsan modernizálódó, élénk forgalmú világváros — elég szokványos megjelölés. A város hangulatát kellene visszaadni. A civilizáció útkereszteződésében fekvő várost számos hatás érte, ez megláttszik ma még a román építészet stílusán. Nemrégiben a Dirjor-völgyben 600 ezer éves, csiszolt kőszerszámokat találtak. Az ilyen lelet eddig egyedülálló Európában, azt mutatja, hogy Románia része volt annak a területnek, ahol az ember kialakulási folyamata lejátszódott. A főváros régi építészeti emlékeire a félkörives és oszlopos megoldás jellemző. Vannak a fővárosnak szép, régi épületei, vannak jellegtelen, csúnya városrészei, de mindinkább jellemző lesz a modernosítás. Talán, ha olvasóink is láthatnák a korszerű negyedeket, a Floreascát, az ultramodern, óriási üveggombaként ható cirkuszpalotát, az Északi-pályaudvar előtti és Európában párját ritkító, monumentálisan kiképzett 8—10 emeletes lakóházsorokat, a Scinteia égbenyúló, fehér épülettömbjét, ahol egy-egy házban 240 összkomfortos lakás van, a munkásmozgalom fellegvárában, a híres Vörös Grivita épülő munkásnegyedét, a Bulevar Magherun most felépült két új szállodát, vagy a Köztársaság teret esti megvilágításban, könnyebb lenne a dolgom. De maradjunk csak a Köztársaság térnél.

Egy kereskedelmi szakemberrel beszélgettem a Pallace Athénében, a román főváros egyik előkelő szállodája halljában. Áradozva mesélte:

— Képzeld, három évvel ezelőtt voltam itt utoljára. Akkor is ebben a szállóban laktam. A volt királyi palota mögött kert volt, körülötte apró házacskákkal, semmi más. S ma, csodálatosan harmonikusan, építészetileg megkomponált tért látok, amit szép, pasztellszínű lakóházak szegélyeznek, a tér közepén magasodik a héjtetős, 3100 személyes kongresszusi palota, meg a több évszázados kicsiny templom is milyen harmonikusan illeszkedik a tér hangulatába.

S valóban, én sem tudtam betelni e tér látásával. Megnéztem korán reggel és este, amikor az üde pázsitot csak a zöldernyős, állólámpához hasonlítható világítótestek világították meg, drágakőből készült dobozhoz hasonlított a rejtett fényekkel világított kongresszusi palota, a környező lakóházak árkádjai alatt ragyogtak az üzletek kirakatjai. Ezen a környéken — bár ez a város szíve — kicsiny a járműforgalom, kellemes az esti séta. De a teret átszelő Calea Victoriin, meg a Bulevar Balcescun annál nagyobb a forgalom, alig lehet esténként közlekedni. Villódznak a neonfények, és mintha Bábelbe került volna az ember, a legkülönfélébb nyelveket hallja. Gyakori a magyar szó is: sok a turista, de sok magyar is él a fővárosban.

És ha elfárad a bukaresti ember a nagyváros zajában, megpihen a sok park egyikében. Erről is híres a város, szép, nagy parkjai vannak. Közvetlen a Köztársaság tér közelében a Cimigiu-park zajosabb, ez főként az ifjúságé. Itt van egyébként a közelben a Petőfi Kultúrház is, amit sok millió lejjel nemrég korszerűsítettek. A monumentális Sztálin-parkot és a Szabadság-parkot is sokan kedvelik és a Herestótavat, amely 30 kilométer hosszúságban öleli át a várost. Egyébként a várostervezők elképzelése szerint a román főváros az átrendezés után egy hatalmas kertváros benyomását kelti majd. Bukarest híres zöldövezetei csaknem 1200 hold virágos területet foglalnak el, nincs olyan utca, amelyet fák, virágok ne szegélyeznének. A fővároson kívül pedig rendezett erdők nyújtanak felüdülést. Az említett Floreasca új munkásnegyed úgy tűnik, mintha a lakóházak egyetlen hatalmas parkban állnának.

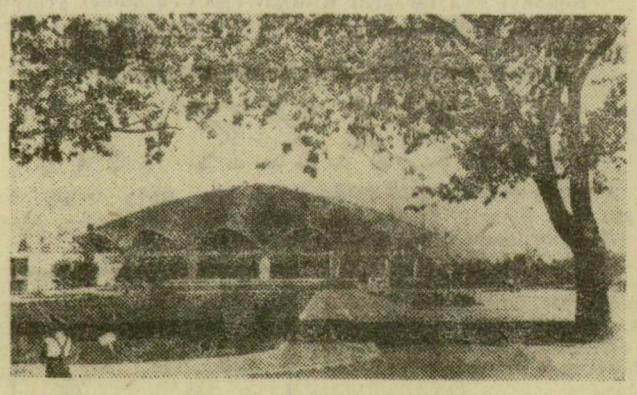

Az új cirkuszépület

Persze vannak még kicsiny, régi házak, macskaköves utcák. Ez is egyik sajátossága a városnak, de a főváros rohamosan átalakul. Említettem már, hogy Románia-szerte megkapott az óriási lakásépítkezés. Bukarestben ez hatványozottan hatott. Mindinkább előregyártott elemekből »szerelik« össze a házakat. A Calea Grivitén az R 1-es számú kísérleti lakótelepen dolgozik egy hatalmas, szétszedhető és szállítható, 3500 négyzetméter alapterületű, acéloszlopokon nyugvó gyárcsarnok, amelyben a helyszínen gyártják naponta a hat lakásra elegendő épületelemeket. Az egyik darukezelő, Bíró István egyelen éjjelen 32 elemet állított fel, azaz két család számára elegendő lakást épített. Ugy vélem, ez az ütem is sokat mond! Néhány évvel ezelőtt még nem lehetet elmondani ugyanezt: igen tiszta a másfélmilliós város. Ma, a bukarestiek ügyelnek városukra és másokat is erre intenek. Ez is olyan szép, új jellemvonás, mint hogy csoportosan, ünnepség keretében költöznek be a lakók az új házakba, virágot tesznek minden erkélyre, sőt, nem egy olyan ház akad már, ahol művészi reprodukciók díszítik a folyosókat is. A város és az ember így formálódik a szocializmus építésének tüzében. Kedves kísérőm így fejezte ki azt a folyamatot, ami a román fővárosban végbemegy:

— A külváros áramlik a belváros felé.

Az elkészült új lakások nagy részét ugyanis fizikai munkások kapják.

Engem, szakmabeli lévén, nagyon érdekelt a Scinteia-kombinát épülete, Délkelet-Európa legnagyobb sajtókombinátja, ahol naponta 2,5 millió újság készül, naponta 100 000 könyvet, 50 000 brosúrát és 50 000 képes folyóiratot nyomnak. Hat napilap és számos időszaki folyóiratnak van itt a szerkesztősége. Itt van a »Scinteia«, a Román Munkáspárt központi lapja, itt a »Scinteia Tineretului«, az ifjúság lapja, a »Munca«, a szakszervezeteké és az »Előre«, a magyar nyelvű lap szerkesztősége. Tizennégy könyvkiadó, televízióleadó és az AGERPRESS, a román hírügynökség is itt működik. Persze sok a külföldi látogató. Velem együtt nézte meg az épületet egy perui író és a lengyel újságírószövetség főtitkára. Kedves kalauzunk szerint havonta 6—7000 a külföldi látogató. A nyomda egyik részlegében Grün Jenő bácsi magyarul köszöntött. Ő az »Előre« mettőre. Aztán bemutatták az óránként egymillió lapot nyomó hatalmas rotációs gépsort. A hatalmas kombinátra jellemző, hogy ez készíti a romániai nyomtatványok 75 százalékát. Szellős, világos szedő- és géptermek, korszerű szociális létesítmények — kórház, fektető, fürdő stb. — szolgálja a nyomdaipari dolgozók munkavédelmét.

A Scinteia hatalmas épületéből lelátni a Herestótóra, távolabb a baneasai repülőtérről gépek indulnak a világ minden tája felé, az épület mellett pedig már magasodik az épülő új kiállítási palota üvegharangszerű, díszes csarnoka. A trollybuszok hozzák-viszik az emberrengeteget. Él, lüktet a román főváros megifjodó, fiatal, erőteljes teste.

KÖVETKEZIK:

EGY KIS FOLKLOR, MEG EGY ÉRDEKES MÚZEUM

Ülést tart a Csongrád megyei képviselőcsoport

Szombaton délelőtt 10 órakor Csongrádon, a városi tanácsházán tartja legközelebbi ülését a Csongrád megyei országgyűlési képviselők csoportja. Ez alkalommal meghallgatják Gulyás Jánosnak, a városi tanács v. b.-elnökének tájékoztató jelentését a város általános helyzetéről és a képviselőcsoport elnökének beszámolóját az országgyűlés legközelebbi ülésszakára történő felkészülésről.

A kiváló ifjú mérnök és technikus címért versenyez húsz kendergyári fiatal

A Szegedi Kenderfonógyárban megkezdődött a kiváló ifjú mérnök és technikus cím elnyeréséért kitűzött verseny. Az egy évig tartó nemes vetélkedésben részt vehetnek a 35 évnél nem idősebb mérnökök, s a 30 évnél fiatalabb technikusok, akik egyéves üzemi gyakorlattal rendelkeznek. A versenyben résztvevők munkáját negyedévenként értékelik majd. A cím elnyerésén kívül az eredményesen vizsgázók 300 forint jutalmat is kapnak.

A versenypontok három téma köré csoportosulnak, a termelékenység emelése, a minőség javítása és az önköltség csökkentése. A versenyzők vállalkozhatnak újítások, vagy korszerű technológiai eljárások kidolgozására. A versenypontok között szerepel a külföldi szakfolyóiratok tanulmányozása, sőt tudományos cikk írása valamilyen szakfolyóiratba. Vannak, akik védnökséget vállalnak az ifjúsági brigádok felett. Valamennyien részt vesznek politikai oktatásban is.

Felemelték a borszőlő átvételi árát

A Magyar Közlöny legutóbbi számában megjelent miniszteri rendelet szerint a *must- és borárak az eddigi szinten maradnak, ugyanakkor lényegesen emelték a borszőlők átvételi árát.* Az új árrendelet mindenekelőtt megszüntetj a szőlő, a must és a bor értékesítési feltételeinél eddig megvolt aránytalanságot. *Minden eddiginél nagyobb kedvezményt jelent a termelőszövetkezeteknek, társulásoknak, hegyközségeknek, hogy a szerződésben lekötött szőlő, must, illetve bor után az idén 10—30 százaléknyi szerződéses felárat kapnak.* A rendelet szerint azok a termelők, akik teljes termésüknek 60 százalékánál kevesebb részét adják át az állami felvásárló szerveknek, 10, akik a termés 60—80 százalékát, azok 20, s akik 80 százaléknál is többet, azok 30 százalékos felárat kaphatnak. Az egyéni termelőknek szerződéses felárként továbbra is 10 százalékot fizetnek. Az új árrendelet alapján külön figyelembe veszik az átadott termés minőségét: *a magasabb cukortartalmú szőlők árát a többihez képest nagyobb arányban emelték.*

A korábbiakhoz képest jelentős kedvezmény, hogy *a termelőszövetkezeti tagok a háztáji gazdaságukban termett szőlő, must, illetve bor után — amennyiben közösen, tehát a szövetkezet útján értékesítik, és a közös gazdaság áruértékesítési aránya a kívánt mértéket eléri — ugyancsak 10—30 százalékos szerződéses felárat kapnak.* Azok a termelők, akik a korábban szerződésben lekötött mennyiségeken kívül többet tudnak értékesíteni, szőlőre és mustra továbbra is köthetnek pótszerződést.

Harc egymillió kutya ellen

Karacsiban, Pakisztán fővárosában rengeteg kóbor kutya él. Az egyik napilap számukat egymillióra becsüli (a főváros lakossága 2 millió).

A kóbor kutyák nemcsak a forgalmat akadályozzák, hanem egészségügyi szempontból is veszélyt jelentenek a város lakosságára, nem beszélve arról, hogy a kutyák között sok a veszett. A kutyák az utcára kerülő szemétből élnek, és éjszaka járdákon és úttesteken alszanak.

A városi hatóságok két évvel ezelőtt »kutyairtó hadjáratot« indítottak, de a rendkívül gyors és félénk kutyák elkerülték a felállított csapdákat, úgyhogy ezen idő alatt csak 67 000 darabot sikerült elpusztítani. Az egészségügyi minisztérium most pályázatot hirdet, és nagy összegű díjat tűzött ki a kutyák kiirtásáért.

Jól látta el feladatát a kereskedelem a szabadtéri játékok alatt

Elkészült a jelentés az 1961. évi szabadtéri játékok kereskedelmi forgalmáról

Az előző évek tapasztalatai alapján fokozott gonddal készült fel a szegedi kereskedelem az 1961. évi szabadtéri játékok forgalmának zavartalan lebonyolítására. Már a második negyedév folyamán gondoskodtak a szükséges árufeleségek biztosításáról, az áruválaszték bővítéséről, helyi jellegzetességű ajándéktárgyak gyártásáról. Biztosították a vendéglátóipar részére a szükséges hűtőgépeket és egyéb berendezési tárgyakat is.

A szegedi kereskedelemre idén még nagyobb feladat várt,

mint az elmúlt évben, hiszen a szabadtéri játékok időszakában közel 150 ezer idegen érkezett Szegedre. Ebből körülbelül négyezer külföldi látogató volt. (Tavaly százezer főnyi volt az idegenforgalom.) A tervszerű felkészülés meghozta gyümölcsét, s a szegediek, valamint az idegen látogatók is elismeréssel nyilatkoztak a kereskedelem munkájáról. Különösen

jó szolgálatot tettek a Beloiannisz térre kitelepült egységek.

A Szegedi Szálloda és Vendéglátóipari Vállalat itt 28,1 százalékkal nagyobb forgalmat ért el a tervezettnél.

Az áruválaszték bővítése mellett

nagy gondot fordítottak a szegedi üzletek külső képének, dekoratív jellegének kidomborítására is.

Ezt elősegítette a nagyszabású kirakatrendezői verseny, amelyen négy megye és Pécs város kirakatrendezői vettek részt.

A szállodai férőhelyeket idén bővítették a Szőke Tisza üdülőhajón megnyitott 29 szobával, 58 férőhellyel. Ezzel együtt Szeged város szállodai szobáinak száma 146-ra, a férőhelyek száma pedig 397-re emelkedett. Szeged fürdőváros jellegének kialakításához igen kellemes színfolt és vonzóerő volt mind a helyi lakosság, mind a vendégek részére az úszó szálló és étterem. A melegkonyhás rész ugyan a szabadtéri játékok időszakában még nem üzemelt, reggelit azonban mindig lehetett kapni, valamint cukrászati és hidegkonyhai készítményeket, presszókávét, fagylaltot, virslit és italokat is nagy választékban.

A hajó üzemeltetésével egy hónap alatt 267 ezer forintos forgalmat bonyolítottak le.

A vendégek szállodai elhelyezésével kapcsolatban nagyszerűen bevált a szállodai díszpécser-szolgálat beállítása. Mint az idegenforgalmi hivatal jelentette, 1961-ben a szabadtéri játékok alkalmával,

50 ezerre emelkedett az igénybe vett vendégnapok száma,

268 belföldi autóbusz, 15 különvonat, 9 különrepülőgép, 50 autós csoport, 18 mentesítő vonat hozta szervezetten a látogatókat Szegedre.

A legfontosabb élelmiszerek, ételek, italok forgalma a szabadtéri játékok időszakában a következőképpen alakult:

halból 284 mázsát használtak fel, sörből 6 ezer 650 hektoliter fogyott el,

a különböző üdítő italokból rekordforgalmat értek el, mintegy 270 ezer üveg különböző üdítő italt és gyümölcslét vásároltak.

Borból mintegy 1600 hektoliter enyhítette a vendégek szomját,

a különböző húsokból, húskészítményekből mintegy 2 ezer 710 mázsa fogyott, a virslikedvelők 81 mázsa virslit, a hurka és kolbász vevői pedig mintegy 90 mázsa sült és főtt hurkát, kolbászt fogyasztottak. Fagylaltból 369 mázsa, presszókávéból mintegy 290 ezer adag fogyott el. Növelték a választékot idén helyi jellegű borokkal is, mint például a pusztamérgesi rizling, a csongrádi kadar, a szegedi vörös, ezenkívül más tájjellegű borokat is ihattak a vendégek a zöldszilvánitól egészen az egri bikavérig.

Jól sikerültek a játékok alkalmával rendezett kiállítások is. Az üveg- és porcelán díszműkiállítás például, amelyet árusítással kötöttek egybe, 86 ezer forintos forgalmat hozott.

46 szamuráj-kard

A második világháború befejezése után Japánban a megszálló hatóságok összeszedtek minden kincstári holmit, s így eltűntek a szamuráj-kardok is.

A japánok vereségét után mintegy hárommillió ilyen kardot koboztak el. Közöttük sok értékes darab volt, régi mesterek műve. A japánok számára olyan értékesek, mint az európainak egy Stradivárius vagy egy Rembrandt és az amerikai katonák ezrével vitték őket haza emlékbe. A japán kormány körülbelül 500 szamuráj-kardot nyilvánított nemzeti vagyonnak és számtalan felhívást bocsátott ki beszolgáltatásukra. 46 kardról még mindig nem tudni, hová tűnt.

A szamuráj-kardipar kétezeréves hagyományokkal rendelkezik és eredetileg Kínából származik. A készítés titkát nemzedékről nemzedékre örökölték. A mesterművek készítéséhez annyi idő kellett, hogy egyes mesterek egész életük során csak 4—5 darabbal készültek el.